

บัวบกปะทะปลิง

หนานนี่ก็ลืมนึกมาทุกคนที่นึกคิด และนึกคิดอะไรต่อมิอะไรไปเรื่อย ๆ คิดนานแล้วก็ยังคิดไม่ออกว่าจะหาเรื่องอะไรมาเล่าสู่กันฟังดี ทำยังไงก็นึกไม่ออก ไม่ออก อาอ้า... ยังกับเพลงที่เคยฟังตอนเด็ก ๆ เลยระหว่างที่หนานนี่ก็นึกอยู่นั้นก็มีน้องคนสวยคนหนึ่งเดินเข้ามาหา แล้วเธอก็ต้องอึ้งไปเล็กน้อย ด้วยว่า...เหตุใดหนอความสวยของหล่อนจึงแพ่งไว้ด้วยรอยแผลที่เกิดจากอุบัติเหตุอะไรบางอย่าง เลยนึกเรื่องที่จะยกจะเล่าบอกคนอื่นขึ้นมาได้ เนื้อความในฉบับนี้จึงได้บังเกิดขึ้น...

มันมากกับความเจ็บ...

น้องสาวหน้าสวยผู้ที่ได้เข้ามาถามผมเรื่องการบำบัดแผลที่เกิดบนใบหน้าเธอ แล้วทำให้ไม่เกิดแผลเป็นจะทำได้อย่างไร ฉะนั้นในฉบับนี้เราจะมารู้จักกับสมุนไพรที่ใช้ในการบำบัดรอยแผลเป็นที่เกิดบนร่างกายของเรา และก็มีโอกาสเกิดได้กับทุกๆ คน อย่างที่ไม่ได้ทันตั้งตัว จงระวังตัวให้ดี อย่าแผลเป็นอันขาด ไม่งั้นอย่าหาว่าเภสัชกรไม่เตือนนะครับ ยิ่งในฤดูหนาวแผลจะยิ่งหายยาก โอกาสเป็นแผลเป็นก็จะสูงตามไปด้วย

สมุนไพรที่นำมาใช้ในการช่วยสมานแผล และทำให้ไม่เกิดแผลเป็นที่เป็นที่เลื่องชื่อกันมากๆ เห็นจะหนีไม่พ้นบัวบกที่ใช้รักษาอาการกระดูกหักที่หนุ่มสาวชอบใช้แซวกันนั่นแหละครับ ในอดีตจะมีพ่อค้านำใบบัวบก และน้ำอื่นๆ เข็นรถมาขายถึงหน้าบ้าน ดูไปคล้ายตุ๊กกิชายตรงทุกวันนี้ แต่เดี๋ยวนี้หาได้ไม่ค่อยมาก อาจเห็นกันบ้างในชุมชนที่อนุรักษ์หน่อย อย่างเช่นชุมชนย่านเยาวราช ผมเองเป็นคนหนึ่งที่สมัยเด็ก ๆ เกลียดน้ำใบบัวบกอย่างกับบะโรติ เพราะอะไรนะหรือครับ ก็เพราะกลิ่นแปลกๆ ที่มักกับบัวบก หรือที่ชาวบ้านแถวอีสานบ้านเฮาเขาเรียกว่าข้าว หรือ ฉวีนี้แหละครับ เขาเป็นว่าจะชอบไม่ชอบยังงั้น งวดนี้ก็ต้องว่าด้วยบัวบก จับยกชูโรงให้กลายเป็นพระเอกในดวงใจกันสักครั้ง

บัวบกตัวพระประจำ...

บัวบกเป็นพืชล้มลุกขนาดเล็กมีใบเขียวรูปรางใบมีหน้าตาคล้ายใบเตยของคนเราที่แหละครับ พืชชนิดนี้มีกลิ่นที่เฉพาะตัวเป็นอย่างยิ่งชนิดที่ว่าไม่เห็นหน้าตาที่บอกได้ว่าเป็นกลิ่นของบัวบก ถ้าจัดจำแนกตามหลักสากลจะเป็นพืชที่อยู่ในวงศ์อัมเบลลิเฟอรา (Umbellifera) โดยพืชในวงศ์นี้จะมีช่อดอกแบบซี่ร่ม นักพฤกษศาสตร์จึงนำลักษณะดังกล่าวมาตั้งเป็นชื่อของวงศ์พืชว่าอัมเบลลิเฟอรา (อัมเบล: umbel แปลว่า ร่ม เฟอรา: ferce แปลว่า ไม้)

บัวบกมีชื่อพฤกษศาสตร์ว่า *Centella asiatica* (L.) Urb. ในภาษาละตินเรียกว่า Herba Centellae จัดเป็นพืชที่ถูกนำมาใช้เป็นยาทั้งในตำรายาอายุรเวทของอินเดีย และตำรายาจีน ในยาจีนมีชื่อเรียกว่า จี-เซวี่ยะ-เฉ่า (ในสำเนียงแมนดาริน)

การทดสอบทางเภสัชวิทยาพบว่า ในสารสกัดบัวบกมีสารสำคัญคือ เอเชียติโคไซด์ (asiaticoside) ซึ่งเป็นสารที่เพิ่มอัตราการไหลเวียนโลหิตในบริเวณที่เกิดแผลให้เหมาะสม และช่วยสมานแผลให้แผลดีขึ้นในระยะเวลาที่เหมาะสมไม่ช้าจนเกินไป ทำให้เกิดแผลเป็นได้น้อยลง

การดูแลแผลดรอยแผลเป็นด้

บางท่านอาจจะงงว่าการสมานแผลกับแผลเป็นมันเกี่ยวกันอย่างไร ในความเป็นจริงแล้วถ้าแผลที่ไม่ได้รับการดูแลเป็นอย่างดีเกิดการติดเชื้อแทรกซ้อนจะทำให้แผลหายได้ช้า ในระหว่างการสมานแผลมีอัตราการสมานแผลไม่สม่ำเสมอ จะทำให้เกิดแผลเป็นไว้ดูต่างหน้าเมื่อแผลสมานเสร็จสิ้น

ดังนั้นการที่จะลดรอยแผลเป็นหลังเกิดแผลก็คือ การใช้วิธีใดๆ ก็ตามที่จะช่วยปรับอัตราการสมานแผลให้สม่ำเสมอ ไม่ปล่อยทิ้งไว้แบบแผลที่ไว้คนเหลียวแล จะทำให้แผลสมานอย่างนุ่มนวล และหยุดกลไกการสมานแผลเมื่อแผลสมานแล้ว สิ่งที่จะทำเช่นนี้ได้ก็แค่สารสกัดจากใบบัวบก

ดังนั้นการใช้สารสกัดจากใบบัวบกที่ถูกต้องในการป้องกันการเกิดรอยแผลเป็นนั้น จะต้องใช้สารสกัดดังกล่าวในขณะที่เกิดแผลอยู่ เพราะกลไกการออกฤทธิ์ของสารสกัดจากใบบัวบกนั้นออกฤทธิ์ขณะสมานแผล ถ้าแผลได้รับการสมานเสร็จสิ้นแล้ว สารสกัดจากใบบัวบกจะไม่ได้ส่งผลดี

ต่อการลดการเกิดแผลเป็นแต่อย่างไร แต่ท่านผู้อ่านก็ต้องเลือกผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้กับแผลเปิดได้เท่านั้นนะครับ ผลิตภัณฑ์เหล่านี้จะต้องสะอาดปราศจากเชื้อ เป็นผลิตภัณฑ์ใช้เฉพาะที่ ไม่เช่นนั้นแล้วอาจติดเชื้อจากผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐานก็เป็นได้ แล้วแผลเป็นที่คาดว่าจะไม่เกิด ก็อาจจะเกิดมากขึ้นจนแทบหัวใจสลายเลยหละ

ปลิง กับรอยจารึกอันเนิ่นนาน....

แล้วถ้ามีแผลเป็นอยู่แล้วหละครับ จะทำยังไงดี ถึงตอนนี้จะต่างจากตอนใช้บัวบกนะครับ เพราะบัวบกเราจะใช้ตอนที่ยังมีแผลที่รอการสมานอยู่ แต่ตอนนี้แผลเป็นได้กำเนิดขึ้นมาแล้ว นูน แข็ง ลาย เข้ม สวยเขียว... (บางที่นูนชัด สวยจนน่าสยอง) สิ่งที่เขานำมาพัฒนาจนกลายเป็นยาให้ใช้กันในทุกวันนี้ ได้มาจาก "ปลิง" ที่ดูดเลือดสิ่งมีชีวิตอื่นเป็นอาหาร

บางคนแค่นี้ถึงภาพแผลเป็นก็ขนพองสยองเกล้าแล้ว นี่มาเจอปลิงมาแก้แผลเป็นอีก โอ้!!! สุดๆ... แต่ก็ต้องยอมรับนะครับ เพราะเขาเอาปลิงมาแปลงเป็นยาจริงๆ ตั้งแต่โบราณแล้ว ในยาไทยก็มีการนำเอาปลิงมาบำบัดอาการต่างๆ โดยเอามาวางบนตัวผู้ป่วยตามตำแหน่งต่างๆ เพื่อบำบัดโรคที่เกิดแก่ผู้ป่วยให้หายไป

สารที่นำมาทำยาลดรอยแผลเป็นที่ว่านั้นก็คือสารฮิรูดีน (Hirudin) ซึ่งเป็นสารที่สกัดได้จากต่อมน้ำลายของปลิงชนิดจำเพาะที่นำมาทำยาได้เท่านั้น โดยปลิงที่มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Hirudo medicinalis*

ฮิรูดีน เป็นสารที่ออกฤทธิ์ด้านการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือดหรือเกล็ดเลือด จึงถูกนำมาใช้เป็นยาในการลดรอยหลอดเลือดขดที่พบตามขา และยังนำมาใช้กับผู้ป่วยที่มีแผลเป็นได้ด้วยเนื่องจากสามารถลดการสร้างเนื้อเยื่อพังผืดลงได้ เนื้อเยื่อนี้จะเกิดขึ้นหลังจากการสมานแผลที่ไม่สม่ำเสมอ และเมื่อแผลสมานแล้วเนื้อเยื่อพังผืดก็ยังคงสร้างตัวเองต่อไปเรื่อยๆ ไม่หยุด จึงเกิดเป็นแผลเป็นที่นูนขึ้น

แต่สารชนิดนี้ก็มีผู้เข้าใจผิด นำไปใช้กับแผลที่ยังไม่สมานตัวเอง จึงส่งผลเสียแก่แผลโดยทำให้แผลที่เป็นอยู่นั้นสมานได้ช้า เนื่องจากสารชนิดนี้ไปละลายเกล็ดเลือด และยับยั้งการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือด ทำให้ผู้ที่ใช้สารชนิดนี้ขณะมีแผลอยู่ จะมีโอกาสเกิดแผลเป็นมากขึ้นกว่าการใช้สารชนิดนี้

บทสรุปเพื่อผิวสวยไร้แผลเป็น...

เท่าที่เล่าผ่านมาทั้งหมด คงพอที่จะทำให้ท่านผู้อ่านเห็นถึงยาสมุนไพรที่ได้จากพืช และที่ได้จากสัตว์ ที่นำมาลดแผลเป็นในร่างกายแล้ว โดยสรุป คือ ถ้าหากเกิดแผลขึ้น ท่านผู้อ่านต้องทำการดูแลแผลให้ดี อย่าให้มีการติดเชื้อ เพื่อให้แผลหายได้เร็ว โดยขณะที่รอการสมานแผลนี้อาจนำเอาสารสกัดจากบัวบกมาใช้กับแผลเปิดได้ มาทาแผลเพื่อรักษาสมดุลในการสมานแผล จะทำให้ไม่เกิดแผลเป็นในภายหลัง

สำหรับผู้ที่มีแผลเป็นอยู่แล้ว มีให้เลือก 2 ทาง คือ การใช้ยากับการทำศัลยกรรม ในผู้ที่ต้องการใช้ยา ยาที่เหมาะสมคือสารสกัดจากปลิง มาทาบริเวณที่เป็นแผลเป็นที่นูน แข็ง ซึ่งในท้องตลาดที่พบได้แก่ ฮิรูโดยด์ เป็นต้น สารนี้จะสามารถทำให้แผลเป็นนูนลง และยุบลงได้บ้าง แต่ไม่หมดไป ดังนั้นต้องเข้าใจให้ดีว่าสารนี้ ลดแผลเป็น ให้น้อยลง ไม่ได้ลบรอยแผลเป็น

ก่อนใช้และหลังใช้ยาที่นำสารสกัดจากปลิง มาทาบริเวณที่เป็นแผลเป็น

ในฉบับนี้ท่านผู้อ่านคงได้รับทราบเกี่ยวกับการดูแลตัวเองเมื่อเกิดแผล เพื่อให้แผลหายเร็ว และลดการเกิดแผลเป็น อันเป็นสิ่งที่ไม่มีใครต้องการให้เกิด เพราะจะเป็นตัวบดบังความงามตามธรรมชาติ แต่ถ้าหากมันจะเกิดก็ไม่เป็นไรหรอกนะครับ ไม่ต้องดิ้นรนผ่าตัด ทำศัลยกรรมกันให้วุ่นวาย เพราะนอกจากจะยุ่งยากแล้ว ยังอาจมีโอกาสเกิดอาการอื่นๆแทรกซ้อนได้อีก ก็ต้องพิจารณากันให้ดี ๆ ก่อนจะตัดสินใจทำนะครับ

คนจะงามงามน้ำใจใบบ่หน้า
คนจะสวยสวยจรจรยาใช้ตาหวาน
คนจะแก่แก่ความรู้ใจอยู่นาน
คนจะรวยรวยศีลทานใช้บ้านโต

พบกันใหม่ฉบับหน้า ฉบับนี้ลาไปก่อน สวัสดีครับ.....

Ou Ming. (1993). *Chinese-English Manual of Common-Used in Traditional Chinese Medicine*.

Hong Kong : Ngai Kwong Printing..

Pharmacopoeia Commission of the Ministry of Public Health of PRC. (1995). *A Colored atlas of the Chinese Materia Medica Specified in Pharmacopoeia of PRC, Guangdong* : Guangdong Science & Technology Press.

The Pharmacopoeia Commission of PRC. (1997). *Pharmacopoeia of The People's Republic of China vol.1*. Beijing : Chemical industry press.

ชยันต์ พิเชียรสุนทร, แม้นมาส ชวลิต และ วิเชียร จีรวงส์. (2544). *คำอธิบายตำราพระโอสถพระนารายณ์*. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ และมูลนิธิภูมิปัญญา.